

Su Kullanılmadığı Hâlde Alınan Ölçüm Tüketim Bedelinin İadesi Talebi

Bu Karar; hiçbir gecikme ve eksik evrak olmadığı halde, kullanılmayan su parasının 'ölçüm tüketim parası' olarak alınması ve söz konusu ölçüm tüketim bedelinin iadesi talebine ilişkindir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU

(OMBUDSMANLIK)

SAYI: 2021/3229-S.21.5195

BAŞVURU NO: 2020/96863

KARAR TARİHİ: 25/02/2021

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN:

BAŞVURUYA KONU İDARE: ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI ve ASKİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

BAŞVURUNUN KONUSU: Ölçüm tüketim bedeli tahakkuk tutarının iadesi talebi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ: 19/09/2020

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Şikayetçi tarafından Kurumumuza yapılan 17/07/2020 tarihli başvuruda özetle; su aboneliği için 24.03.2020 tarihinde

... nolu su keşif ücretini evraklarla birlikte teslim ettiğini, Belediyenin kendi inisiyatifiyle kazı sezonunu 1 ay ertelediğini, su ve kanal bağlantı talebini bekletmeye aldığını, dört defa Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne dilekçe yazdığını şikayet ettiğini, talebinin hiçbir şekilde karşılanmadığını, inşaat yaptığı için mecburen inşaat faaliyetlerine devam ettiğini su için inşaatı bekletemediğini, ihtiyacı olan suyu da tankerlerle karşıladığını, buna karşın Belediyenin sanki başvurusu yokmuş gibi tarafına 3.755 TL tutarında su harcamış gibi ceza kestğini **ifade ve iddia ederek**, söz konusu tutarın tarafına iade edilmesi **talebi hakkında Kurumumuzca 27/07/2020 tarih ve 2020/66021-S.... . sayılı Gönderme Kararı verilmişti.**

1.1. Kurumumuzun Gönderme Kararı sonrasında şikâyetçi Kurumumuza yeniden başvuruda bulunmuş olup 19/09/2020 tarihli dilekçesinde özetle;

su aboneliği için 24/03/2020 tarihinde ... no.lu makbuz ile su kesif ücretini yatırdığını (su keşif ücretini yatırıncaya bu makbuzla diğer su aboneliği için gerekli evraklarla hepsini aynı gün teslim ettiğini) kazı sezonu bitmeden 6 gün önce başvurduğunu, 'Kazı sezonunun 30.03.2020 tarihinden 30.04.2020 tarihine ertelendiğinin söylendiğini ve o tarihten sonra başvurusunun değerlendirileceğinin' ifade edildiğini, kendisinin de o aşamada inşaatı devam ettirdiğini, her hafta gittiğinde 'Ruhsatınız çıktığında sizi arayacağız' denilerek gönderildiğini, su bağlantı ruhsatını 08.06.2020 tarihinde tanzim edilip kendisine bildirildiğini, kendisinin de ertesi gün ödemelerini yaptığını, hiçbir gecikmesi ve eksik evrakı olmadığı halde, kullanmadığı su parasını kendisinden 'ölçüm tüketim parası' olarak 16.06.2020 tarihinde 3.755,64 TL olarak alındığını **iddia ve ifade ederek**, söz konusu ölçüm tüketim bedelinin iadesini **talep etmektedir.**

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Kurumumuzun bilgi ve belge isteme yazısına istinaden Ankara Büyükşehir Belediyesi ASKİ Genel Müdürlüğü'nden alınan 30/11/2020 tarih ve E. ... sayılı cevabi yazıda özetle, "Kurumumuz Ankara 2. Bölge Su ve Kanal İşletme Dairesi Başkanlığı Sincan Su ve Kanalizasyon İşletme Müdürlüğü elemanlarınca yapılan incelemelerde;

2.1. a) ... in Kurumumuz Abone İşleri Dairesi Başkanlığı'na 24.03.2020 tarihinde müracaat ettiği ve 01.04.2020 tarihinde ... Mahallesi ... Sokak No: ... İmarın ... ada ... parselde bulunan inşaat mahaline gidilerek birinci keşfi yapılarak 2. Kat betonunun atıldığı ve bağlantı için 2m toprak ile 1m asfaltın tahribatının gerektiği tespit edilmiş, Altyapı Tesisi Açım Ruhsatı hazırlanmış, ancak ilgi (c) (A.B.B.B. Fen İşleri Dairesi Başkanlığı AYKOME Şube Müdürlüğü'nün 30.03.2020 tarih ve 15997648-050.01.04-E.27341-2177 sayılı yazısı.) AYKOME Şube Müdürlüğü yazısına istinaden dosyasında tutulmuştur.

2.2. b) Fen İşleri Dairesi Başkanlığı AYKOME Şube Müdürlüğü ilgi (c) yazısında belirttiği "değişikliklerle ilgili bilgilendirme yapılacaktır" ibaresine karşın herhangi bir bildirim yapmamış olup, geçen süre içerisinde Altyapı Tesis Açım Ruhsatı verildiği bilgisine ulaşılmış ve şahıs AYKOME'ye yönlendirilmiştir. 08.06.2020 tarihinde alınan Altyapı Tesisi Açım Ruhsatı dosyasına eklenmiştir.

2.3. c) İnşaatın ilk keşif (01.04.2020) tarihinden itibaren 15 günlük keşif süresi dolması sebebiyle 10.06.2020 tarihinde ikinci kez keşif yapılarak inşaatın kabasının bittiği tespit edilmiştir.

2.4. ç) Pandemi süresinde oluşan bu tür olumsuzluklardan dolayı Kurumumuz Hukuk Müşavirliği'nden görüş talep edilmiş ilgi (ç) (Kurumumuz Hukuk Müşavirliği'nin 08.05.2020 tarih ve 80559946-020-E. ... sayılı görüş yazısı.) yazı ile 08.05.2020 tarihinde ilgi görüş Başkanlığımıza ulaşmıştır. Müşavirliğimiz görüşü doğrultusunda, ... 'den gerekli belgeler istenmiş ve 09.05.2020 tarihinde katlarda kullanılan Hazır Beton Faturaları ile 08.06.2020 tarihli Altyapı Tesisi Açım Ruhsatı ibrazı neticesinde Kurumumuzun yönetmelikleri doğrultusunda gerekli İnşaat Ölçüm Tutanağı hazırlanarak 11.06.2020 tarihinde işlemleri tamamlanmış ve ilgi (d) (Kurumumuzun 11.06.2020 tarih ve 47805227-320-E ... sayılı inşaat suyu hesabı.) yazı ile ... bey Abone İşleri Dairesi Başkanlığı'na yönlendirilmiştir.

2.5. Yukarıda belirtilen işlemler doğrultusunda; Kurumumuzun Pandemi sürecinde oluşan aksaklıklardan dolayı bir kusuru bulunmamaktadır." **açıklamalarına yer verilmiştir.**

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Anayasanın "Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında; "Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler."

4. Anayasanın 125'inci maddesinin yedinci fıkrasında; "İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

5. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevi" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrası; "Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir."

6. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun, "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7 nci maddesinin (r) bendinde; "Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak",

7. 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Müdürlüğü Genel Müdürlüğü Kurulu ve Görevleri Hakkında Kanun'un; Ek 5 inci maddesinde; "Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır.",

7.1. 2560 sayılı Kanun'un "Tarife tespit esasları" başlıklı 23 üncü maddesinde; "Su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, septik çukurların boşaltılması giderleri için ayrı tarifeler yapılır. Bu tarifelerin tespitinde, yönetim ve işletme giderleri ile, amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilmeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve bir kar oranı esas alınır. Tarifelerin tespiti ile tahsilatla ilgili usul ve esaslar bir yönetmelik ile belirlenir.",

8. Ankara Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliğinin 'Dayanak' başlıklı 3 üncü maddesinde; "Bu Yönetmelik, 20.11.1981 tarihli ve 2560 sayılı Kanununun 23'üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.",

9. Ankara Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'nin:

9.1. “Kaçak su kullanımı” başlıklı 28’nci maddesinin 12’nci fıkrasının (c)

bendinde; “1 Kasım- 31 Mart tarihleri arasında yapılan inşaat imalatları için yapı ruhsatı, hazır beton faturası ve sevk irsaliyesi tarihlerinin birbirleriyle uygunluğunun tespiti (inşaat imalatında kullanılan hazır betona ilişkin belgelerde inşaatın yapıldığı ada ve parsel numarasının tereddüde mahal verilmeyecek şekilde bulunması) halinde inşaat sahiplerinden bu dönemde yapılan inşaat imalatları için sayaçlı su kullanımı dışında su bedeli adı altında bir tahsilât yapılmaz.”

9.2. Aynı maddenin (d) bendinde; “1 Nisan – 31 Ekim tarihleri arasında yapılan inşaat imalatları için yapı ruhsatı, hazır beton faturası ve sevk irsaliyesi tarihlerinin birbiriyle uygunluğunun tespiti (İnşaat imalatında kullanılan hazır betona ilişkin belgelerde inşaatın yapıldığı ada ve parsel numarasının tereddüde mahal verilmeyecek şekilde bulunması) halinde inşaat sahiplerinden bu dönemde yapılan inşaat imalatlara ilişkin olarak her 1 m² inşaat imalatı için 0,15 m³ su, beton imalatında kullanılan su olarak muaf tutulur.”

9.3. “İnşaatlarda kullanılan suyun ölçümü ve hesap kesme” başlıklı 43’üncü maddesinin 5 numaralı bendinde;

“Abone olmadan inşaat yapan yapı müteahhitlerinden su almak için İdareye başvurduklarında veya İdarece bu durumun tespiti halinde; inşaat imalatında kaçak su kullanılmamış ise, inşa edilen her 1 m² imalat için 0,50 m³ sulama suyu kullanılacağından hareketle bulunacak toplam tüketim miktarı tespit tarihindeki kendi abone grubu tarifesi üzerinden tahakkuk ve tahsil edilir. 01 Kasım- 31 Mart tarihleri arasında yapılan inşaat imalatları için yapı ruhsatı, hazır beton faturası ve sevk irsaliyesi tarihlerinin birbirleriyle uygunluğunun tespiti (inşaat imalatında kullanılan hazır betona ilişkin belgelerde inşaatın yapıldığı ada ve parsel numarasının tereddüde mahal verilmeyecek şekilde bulunması) halinde, inşaat sahiplerinden bu dönemde yapılan inşaat imalatları için su bedeli adı altında bir tahsilât yapılmaz.”

9.4. Aynı maddenin 6 numaralı bendinde; “Ölçülemeye tabi tutulan inşaatlarda, hazır beton, kuyu suyu veya taşıma suyu kullanıldığının yasal belgelerle ispat edilmesi gerekir. Bu belgeler dikkate alınarak tahakkuk yapılır.”, **hüküm ve açıklamalara yer verilmiştir.**

IV. KAMU DENETÇİSİ Av. FATMA BENLİ YALÇIN'IN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

10. Kamu Denetçisi tarafından dosya kapsamında yapılan değerlendirme neticesinde, başvuru konusuna ilişkin “Tavsiye Karar Önerisi” Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme

11. Uyuşmazlık konusu, Ayrıntılarına Kararın I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ bölümünde yer verildiği üzere; şikayetçi, su aboneliği için 24/03/2020 tarihinde su keşif ücretini yatırdığını, su aboneliği için gerekli diğer evraklarla hepsini aynı gün teslim ettiğini, hiçbir gecikmesi ve eksik evrakı olmadığı halde, kullanmadığı su parasını kendisinden ‘ölçüm tüketim parası’ olarak 16.06.2020 tarihinde 3.755,64 TL olarak alındığını iddia ve ifade ederek, söz konusu ölçüm tüketim bedelinin iadesini talep etmektedir.

12. Şikayet konusu olay hakkında Kurumumuzda oluşan dosya münderecatında bulunan bilgi-belgelerin incelenmesinden:

12.1. Şikayetçinin, ASKİ Genel Müdürlüğü Abone İşleri Dairesi Başkanlığı’na 24/03/2020 tarihinde müracaat ettiği, 01/04/2020 tarihinde ... Mahallesi ... Sokak No: ... İmarın ... ada ... parselde bulunan inşaat mahalline gidilerek birinci keşif yapıldığı; 2. Kat betonunun atıldığı ve bağlantı için 2m toprak ile 1m asfaltın tahribatının gerektiğinin tespit edildiği, Altyapı Tesisi Açım Ruhsatı hazırlandığı, ancak AYKOME (Alt Yapı Koordinasyon Merkezi) Şube Müdürlüğü’nün 30/03/2020 tarihli ASKİ Genel Müdürlüğü Su ve Kanal İşletme Dairesi Başkanlığı’na muhatap yazısında yer verilen “Her ay düzenli olarak yapılan Altyapı Koordinasyon Merkezi Genel Kurul toplantısı ve 01.04.2020 tarihinde açılması planlanan kazı sezonu açılışı ileri bir tarihe ertelenmiş olup, değişiklikle ilgili bilgilendirme yapılacaktır.” açıklamasına istinaden dosyasında tutulduğu, Fen İşleri Dairesi Başkanlığı AYKOME Şube Müdürlüğü’nce herhangi bir bildirim yapılmadığı, geçen süre içerisinde Altyapı Tesisi Açım Ruhsatı verildiği bilgisine ulaşıldığı ve şikayetçinin AYKOME’ ye yönlendirildiği, 08/06/2020 tarihinde alınan Altyapı Tesisi Açım Ruhsatı’nın dosyasına eklendiği, inşaatın ilk keşif (01/04/2020) tarihinden itibaren 15 günlük keşif süresi dolması sebebiyle 10/06/2020 tarihinde ikinci kez keşif yapıldığı ve inşaatın kabasının bittiğinin tespit edildiği,

12.2. Pandemi sürecinde oluşan bu tür olumsuzluklardan dolayı ASKİ Genel Müdürlüğü Hukuk Müşavirliği’nden görüş talep edildiği, Hukuk Müşavirliği’nin 08/05/2020 tarihli görüş yazısında;

12.2.1. “İlgi yazıda her ay düzenli olarak yapılan AYKOME Genel Kurul Toplantısı ve 01.04.2020 tarihinde açılması planlanan kazı sezonu açılışının ileri bir tarihe ertelendiği,

kazı sezonu açılmaması sebebiyle devam eden yapı inşaatlarına abonelik verilemediği, bununla birlikte devam eden inşaatlar için abonelik süreçleri başlaması halinde ASKİ Genel Müdürlüğü Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliğimizin 28. maddesi 12. fıkrası (c) bendi gereğince 1 Kasım-31 Mart tarihleri için kışlık, (d) bendi gereğince 1 Nisan-31 Ekim tarihleri için yazlık inşaat ölçüm tutanağı düzenlenmesinin gerektiği, Tarifeler yönetmeliğinde belirtilen tarih aralıklarının 1 Nisan tarihi itibarıyla kazı sezonu açılması durumuna göre düzenlendiği, **salgın hastalık önlemleri kapsamında kazı sezonunun belirsiz olarak ileri bir tarihe ertelenmesi sebebiyle kazı yapılamadığından abonelik işlemlerinin yapılamayacağı, dolayısıyla devam eden inşaatlar için yazlık ölçümleme yapılması sonucunda mağduriyet yaşanacağı belirtilerek; vatandaşımızın mağduriyet yaşamaması için abonelik süreçlerinde nasıl işlem yapılması gerektiğine dair Müşavirliğimiz görüşü talep edilmiştir.”**

12.2.2. Ankara Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'nin; 28'nci maddesinin 12'nci fıkrasının (c) ve (d) bendi ile 43'üncü maddesinin 5 ve 6 numaralı bentlerinde yer verilen hükümlerin yazılı olduğu görüş yazısının devamında;

12.2.3. “...Yukarıda zikredilen yönetmelik maddeleri ile getirilen düzenlemeler ile, idaremize abone olmaksızın inşaatla başlanması ve tamamlanması aşamaları sonucunda bu inşaatla tüketilen suyun bedelinin tahsiline imkan sağlanması ve idaremizin bu konuda uğrayacağı zararların önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

12.2.4. Abonelik süreçlerinde ve ölçümlenmelerde Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliğinin ilgili maddelerinin uygulanması gerektiği ve aksine idari karar olmadıkça bunun dışında bir uygulama yapılabilmesinin mümkün olamayacağı Müşavirliğimiz görüşüdür.

12.2.5. Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde istişari mahiyetteki işbu görüşümüzün değerlendirilmesi ile tasarruf ve sorumluluk tamamen ilgili Başkanlığa ait olmak üzere yazımızın Ankara 1.2.3.Bölge Su ve Kanal İşletme Dairesi Başkanlığına havalesi hususunu bilgi ve olurlarınıza arz ederim.” yönünde görüş verildiği,

12.3. Ankara Büyükşehir Belediyesi ASKİ Genel Müdürlüğü Ankara 2. Bölge Su ve Kanal İşletme Dairesi Başkanlığı Sincan Su ve Kanalizasyon İşletme Müdürlüğü'nün, Abone İşleri Dairesi Başkanlığına muhatap 11/06/2020 tarih ve E. ... sayılı, 'İnşaat Suyu Hesabı ... ' konulu yazısında; “ Kurumumuza 24/03/2020 tarihinde su almak üzere müracaat eden ...' in Sincan İlçesi Mahallesi ... Sokak No:... adres ve İmarın ... ada ... parselinde bulunan inşaatının yapı ruhsat tarihinin 29/06/2018

olduğu görülerek inşaat mahallinde görevli elemanlarımızca yapılan inceleme sonucunda düzenledikleri tutanak Ek'te sunulmuştur.

12.3.1. Tutanakta saptanan duruma göre, yapılan hesaplama sonucu ...' in toplam 1879,75 m2 inşaat alanı ölçüme tabi tutulmuş olup, bu alan için ibraz edilen 141,00 m3 kışık, 334,00 m3 yazlık hazır beton faturası karşılığı 503,57 m2 inşaat alanı ile 226,35 m3 su miktarı muaf tutulmuştur.

12.3.2. Bu nedenle ...' in daha önce tahakkuk etmiş borçları varsa dikkate alınıp, **inşaat kullanıldığı kabul edilen 410,56 m3 su bedelinin 2020 yılı su satış tarifesi (TL+KDV) formülü ile Tarifeler Yönetmeliği hükümleri uyarınca tahsili için; Gereğini bilgilerinize arz ederim” şeklinde tespitlere yer verildiği, görülmüştür.**

13. Şikayetçinin mezkur iddiası ve buna bağlı talebi karşısında idarenin cevabi yazısının son paragrafında, “Yukarıda belirtilen işlemler doğrultusunda; Kurumumuzun Pandemi sürecinde oluşan aksaklıklardan dolayı bir kusuru bulunmamaktadır.” açıklamalarına yer verildiği tespit edilmiş olup, öncelikle idarenin şikayete konu işlem hakkında kusurunun olup olmadığı hususunun, akabinde ‘Pandemi sürecinin’ somut olay bağlamında, idarenin sorumluluğunu kaldıran mücbir sebep olarak kabul edilip edilmeyeceği konusunun araştırılması gerektiği değerlendirilmiştir.

14. İdarenin sorumluluğuna ilişkin Danıştay kararlarından bazılarında aşağıda yer verilmiştir;

14.1. İdareler kural olarak yürüttükleri kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlüdürler. İdari eylem ve/veya işlemlerden doğan zararlar idare hukuku kuralları çerçevesinde hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri gereği tazmin edilmektedir. (Danıştay Sekizinci Daire; Esas: 2012/25, Karar: 2012/1735, Tarih : 16.04.2012)

14.2. Anayasanın 125'nci maddesinde, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararları ödemekle yükümlü olduğu hükme bağlanmıştır. İdarenin yürütmekle yükümlü olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen hizmet kusuru; hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi hallerinde gerçekleşmekte ve idarenin tazmin yükümlülüğünün doğmasına yol açmaktadır.(Danıştay Onuncu Daire; Esas : 2015/3524, Karar: 2016/10, Tarih: 07.01.2016)

14.3. İdare yasalarla kendisine görev olarak verilen kamu hizmetinin gereğiyle işlemesini sağlayacak organizasyonları yaparak, araç, gereç ve personeli hizmetin

gereklerine uygun bir şekilde hazırlamak ve gereken önlemleri almakla yükümlüdür. Başka bir ifadeyle olayda idarenin hizmet kusurunun varlığından söz edilebilmesi için idarenin yürütmekle görevli olduğu kamu hizmetinde kuruluş, işleyiş yada personel yönünden gerekli emir ve talimatların verilmemesi, denetimin yetersiz olması, hizmete tahsis edilen araç, gereç ve personelin hizmet gereklerine yeterli ve uygun olmaması, gereken önlemlerin alınmaması veya geç alınması gibi sebeplerle bozukluk, dengesizlik, eksiklik veya sakatlık meydana gelmesi ve oluştuğu öne sürülen zararın da bundan kaynaklanmış olması gerekir.(Danıştay Onbeşinci Daire; Esas: 2018/3131, Karar: 2019/1012, Tarih: 21.02.2019)

14.4. Ancak, ortada tazmini gereken zararın bulunmaması, zararın zarar gören kişinin veya üçüncü kişinin eyleminden doğması, mücbir sebeplerden kaynaklanması, zararlar idari faaliyet arasında nedensellik bağının kurulamaması, idare hukukuna özgü tazmin nedenlerinin bulunmaması gibi durumlarda idarenin tazmin yükümlülüğü ortadan kalkar. (Danıştay Sekizinci Daire; Esas: 2015/5352, Karar: 2017/2122, Tarih: 29.03.2017)

15. Somut olayda; şikayetçinin yapı inşaatı için su aboneliği talebini 24/03/2020 tarihinde yaptığı, idarenin ‘...Salgın hastalık önlemleri kapsamında kazı sezonunun belirsiz olarak ileri bir tarihe ertelenmesi sebebiyle kazı yapılamadığından abonelik işlemlerinin yapılamayacağı, dolayısıyla devam eden inşaatlar için yazlık ölçümleme yapılması sonucunda mağduriyet yaşanacağı belirtilerek; vatandaşımızın mağduriyet yaşamaması için abonelik süreçlerinde nasıl işlem yapılması gerektiğine dair” ASKİ Genel Müdürlüğü Hukuk Müşavirliğinden görüş talep edildiği ve ASKİ Genel Müdürlüğü Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri uyarınca, **abone olmaksızın inşaata başlanması ve tamamlanması aşamaları sonucunda bu inşaatta tüketilen suyun bedelinin tahsili kapsamında işlem tesis edildiği, ancak söz konusu işlem tesis edilirken şikayetçinin yapı inşaatı için idareye yaptığı su aboneliği talebinin göz önünde bulundurulmadığı anlaşılmıştır.**

16. Kamu idarelerinin, görmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerini, yasalara, hukuka uygun hareket ederek ve yürütülen hizmetin özelliğine göre, makul sayılabilecek süre içinde yapmaları gerekir. Yürütmekle görevli olduğu hizmeti makul sayılabilecek süre içinde yapmayarak geciktiren idarenin hizmeti kusurlu işlediğinin kabulü zorunlu olup; hizmetin geç yürütülmesi sonucu kişilerin uğradığı zararın, hizmet kusuru olan idarece tazmini gerektiği açık bulunmaktadır. (Danıştay Onuncu Daire; Esas: 1984/1041, Karar: 1984/910, Tarih: 01.05.1984)

17. Bilgi ve belge akışının hızlandığı, iletişimin kolaylaştığı günümüzde, uzun zaman alan bazı haberleşmelerin daha kısa sürede çözümlenebilir hale geldiği şüphesizdir. İdareler tarafından, bu kolaylığı hayata taşıyan teknoloji imkanlarından faydalanmak suretiyle, işlemlerin hızlandırılmasını sağlayacak çalışmalar yapılması kaçınılmazdır. (Danıştay

Onuncu Daire; Esas: 2005/7545, Karar: 2007/5333, Tarih: 20.11.2007)

18. Danıştay içtihatları kapsamında somut olay değerlendirildiğinde; şikayetçinin yapı inşaatı için idareye su aboneliği talebinde bulunduğu, diğer taraftan inşaat faaliyetlerine devam ettiği için ihtiyacı olan suyu tankerlerle karşıladığı, dolayısıyla abonelik işlemlerinin yerine getirilememesi hakkında şikayetçiye atfedilebilecek bir kusurun bulunmadığı, idarenin de bu duruma ilişkin aksi yönde bir değerlendirmesinin bulunmadığı hususları birlikte dikkate alındığında; şikayetçinin su aboneliği müracaatı karşısında idarece, su aboneliğine ilişkin gerekli işlemlerin zamanında ve en kısa sürede neticelenecek şekilde yapılamadığı, bu nedenle şikayetçinin su aboneliği müracaatı nazara alınmadan inşaatında kullandığı suyun, ilgili mevzuat kapsamında abone olunmaksızın tüketildiğinden bahisle tesis edilen işlemde, idarenin hizmet kusuru bulunduğu değerlendirilmiştir.

19. Diğer taraftan 'Pandemi sürecinin' somut olay bağlamında, idarenin sorumluluğunu kaldıran mücbir sebep olarak kabul edilip edilmeyeceği hususu hakkında değerlendirme; koronavirüs (COVID-19) salgın hastalığın idarelerin tesis ettiği işlemlerde görülen aksaklıklar kapsamında mücbir sebep olarak kabul edilip edilmeyeceği hususunun, her bir işlem için ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekir. Çünkü idari eylem ve/veya işlemlerden doğan zararların mücbir sebeplerden kaynaklandığının tespiti durumunda, idarenin sorumluluğu kalkmaktadır.

20. İdare Hukuku doktrinde mücbir sebep, tarafların iradesi dışında ortaya çıkan, önceden öngörülmesi ve önlenmesi mümkün olmayan olaylar olarak tanımlanmaktadır. Bilindiği üzere, koronavirüsü kaynaklı Covid-19 hastalığı, 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edilmiştir. Akabinde dünyada olduğu gibi ülkemizde de salgının yayılmasını engellemek ve etkilerinin azaltılması amacıyla, bazı yasal düzenlemeler ve idari tedbirler alınmıştır. 7244 sayılı Yeni Koronavirüs (COVID-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un "Bazı alacakların ertelenmesi, alınmaması veya yapılandırılması" başlıklı 1'nci maddesinde, "(1) Yeni koronavirüs (Covid-19) salgını kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle; ..." şeklindeki düzenlemede yer alan konularda koronavirüsü mücbir sebep (zorlayıcı sebep) olarak kabul edilmiştir.

21. 25/01/2021 tarih ve 31375 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 524 sıra no.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde; Koronavirüs (COVID-19) salgınına ilişkin olarak İçişleri Bakanlığınca alınan tedbirler kapsamında geçici süreliğine faaliyetlerine tamamen ara verilmesine/faaliyetlerinin tamamen durdurulmasına karar verilen işyerlerinin bulunduğu sektörlerde faaliyette bulunan mükelleflerin 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mücbir sebep hükümlerinden faydalandırılması hakkında düzenleme ve açıklamalara yer

verilmiştir.

22. Bununla birlikte, salgın hastalığın mücbir sebep olarak kabul edildiği 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun, 21'inci maddesinin (b) bendinde; doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği idarece belirlenen hallerde veyahut idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olduğu durumlarda pazarlık usulü ile ihale yapılabileceği hükmüne yer verilmiştir.

23. Bu açıklamalar çerçevesinde, Kararın 12 no.lu paragrafında özetlenen şikayetçinin su aboneliği başvurusu ve buna bağlı idari süreç sonucunda tesis edilen şikayete konu işlemin; idarenin olayın meydana geldiği tarih aralığındaki 'pandemi sürecinde' su aboneliği konusunda ilgili birimlerin karar alma ve bilgilendirme süreçlerinde yaşanan aksaklık ve tereddüt sonucu meydana geldiği, günümüz itibarı ile bu durumun mücbir sebep sayılması gerekliliğine ilişkin yasal bir düzenlemenin bulunmadığı gibi, söz konusu süreçte yaşanan aksaklıkların, idarenin sorumluluğunu kaldıran mücbir bir sebep olarak kabul edilmesinin de mümkün olmadığı değerlendirilmiştir.

24. Sonuç olarak idarenin su aboneliğine ilişkin yürüttüğü hizmetleri; hizmetin niteliği de göz önünde tutularak iletişim alanındaki teknolojik imkanlardan faydalanarak makul sürede başlaması ve neticelendirmesi gerektiği değerlendirilmesi kapsamında; şikayetçinin, ASKİ Genel Müdürlüğü Abone İşleri Dairesi Başkanlığı'na 24/03/2020 tarihinde müracaat ettiği, AYKOME Şube Müdürlüğü'nün 30/03/2020 tarihli yazısında yer verilen açıklamasından sonra herhangi bir bildirim yapılmadığı, akabinde su aboneliği talebi neticelendirilemeyen **şikayetçi hakkında, ilgili mevzuat kapsamında, inşaatta kullanılan suyun abone olunmaksızın tüketildiğinden bahisle tesis edilen işlemde, idarenin sorumluluğu kaldıran bir sebebin bulunmadığı ve hakkaniyet ilkesine aykırı olduğu değerlendirilmiştir.**

25. Yukarıda açıklanan hususlar, başvuranın iddiaları, idarelerin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; şikayetçinin su aboneliği talebi sonrasında pandemi sürecinde ilgili idari birimlerin kendi arasında yaşanan aksaklıklar neticesinde, su aboneliği talebi dikkate alınmadan, inşatta kullandığı suyun abone olunmaksızın tüketildiğinden bahisle şikayetçi hakkında tesis edilen işlemin hizmet kusuru esasları uyarınca iptal edilmesi ve yeni işlem tesis edilmesi gerektiği kanaat ve sonucuna varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

26. İyi yönetim ilkelerine, 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiştir. Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirmeler neticesinde; ilgili idareden istenilen bilgi ve belgelerin makul sürede karar verme ve kararların gerekçeli olması ilkelerine uygun şekilde Kurumumuza gönderildiği tespit edilmiştir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

27. 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup Ankara İdare Mahkemesi'nde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre, ŞİKAYETİN KABULÜNE;

Şikayetçinin su aboneliği talebi sonrasında pandemi sürecinde ilgili idari birimlerin kendi arasında yaşanan aksaklıklar neticesinde, su aboneliği talebi dikkate alınmadan, inşatta kullandığı suyun abone olunmaksızın tüketildiğinden bahisle şikayetçi hakkında tesis edilen işlemin hizmet kusuru esasları uyarınca iptal edilmesi ve yeni işlem tesis edilmesi için ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI ASKİ GENEL

MÜDÜRLÜĞÜ'NE TAVSİYEDE BULUNULMASINA,

Kararın Başvurana ve Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı ASKİ Genel Müdürlüğü'ne tebliğine,

6328 sayılı Kanununun 20 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, **Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı ASKİ Genel Müdürlüğü'nce** bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

Şeref MALKOÇ

Kamu Başdenetçisi

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA